

Franckesche Stiftungen zu Halle

Pavli Manvtii Commentariivs In M. Tvllii Ciceronis Epistolas Ad Diversos

Accedvnt Eivsdem Scholia Et Hieronymi Ragazonii In Easdem Ciceronis
Epistolas Commentariivs

Manuzio, Paolo

Lipsiae, A.C. MDCCLXXIX

VD18 90852230

Epistolae XVIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:hbz:5:1-219543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:5:1-219543)

EXPLANATIO.

Patris tui] Quem nominauit honorifice in Bruto, vt proxime ostendi.

Valuerunt ERN. *Valuerunt, aut valeant*] Valuerat Caesar, valebat Antonius, qui, quo anno Caesar periit, consul erat.

Coniunctiores tecum esse] In Caesaris partibus fuisse Bithynicum, et ab eo etiam ornatum, haec verba demonstrant: quibus Appiani testimonium accedit de Sicilia ei a Caesare mandata.

EPISTOLAE XVIII.

ARGVMENTVM.

Audierat Lepta, scriptam esse legem a Caesare, quam ferre propedem cogitaret, cum aliis de rebus, tum de creandis municipiorum decurionibus. et, quoniam familiares quosdam suos, qui praeconium fecerant, fieri decuriones volebat; ideo quaesuit a Cicerone per litteras, vt, ea de re quid in lege nondum promulgata scriptum esset, ex Balbo, Caesaris familiarissimo, cognosceret. Respondet Cicero, quod ex Balbi codicillis cognouerat, licere iis, qui praeconium fecissent, in decurionibus esse; qui facerent, vetari. Rescribit etiam de bello Hispaniensi, de Leptae negotio, de Oratore suo, de mansione urbana. Praeceptum in extremo dat Leptae filio, vt Hesiodum ediscat, ac saepe recitet eius versus de virtute per sudorem comparanda. Scripta est eo anno, cum Caesar, quantum consul sine collega, contra Pompeii liberos in Hispania pugnaret.

EXPLANATIO.

Leptae] Q. Leptae, quo fabrium praefecto vltus est Cicero proconsul in Cilicia. lib. 3. epist. 7.

Simul accepi] Varius est huius aduerbii vltus. dicitur enim, *simul atque, simul ac, simul vt, simul*. hic quidem, vt scripsi olim adulescens, omnes libri veteres, quos tunc videre potui, habebant, *simul accepi*, non *simul atque accepi*, vt est in vulgatis libris. Itidem nunc, inspectis omnibus libris, quos ab amicis contrahere potui, video consentire omnes cum iis, quibus olim vltus sum. itaque discedendum a veteribus libris non censui, cum praesertim ita locutos esse non modo Terentium, Lucretium, Virgi-

lium, Horatium, viderem; (nam sermo poeticus ab oratorio non nihil differt) verum etiam Ciceronem ipsum, vt lib. 4. Acad. c. 27. *Simul instant tibicen, a perito carmen agnoscitur*. et lib. 3. de Fin. c. 6. *Simul autem cepit intelligentiam*. Omitto alia eiusdem generis exempla. quamquam, quibus hoc loquendi genus ignotum fuit, ii pro libidine saepe mutarunt *simul in simul atque*, vel *simul ac*: in quo scripti libri, sublato mendo, veritatem restituant.

Per codicillos] Vide, quae de codicillis diximus lib. 4. epist. 12.

In lege] Quam Caesar, vbi Romam ex Hispania reuertisset, ferre cogita-

rogia
ante
post
qui
vt ip
garet
fuisse
e Bal
quaes

De
colon
curio
ad fer
cipiis
in co
Ac no
decem
res fu
cunda
nanti

Q
rent]
lata a
senat
et c
esse,
tus E
ticos

Pa
lium
pauil

Pa
spani
dona
men
spani
hodie
cia P
libro

Is
nes]
de bo
acies
later
leui a

cogitabat: scripserat autem vel ipse ante quam iret in Hispaniam, vel, post professionem, Balbus et reliqui familiares, ex eius sententia: ut ipso in urbem reuerso promulgaretur, et ferretur. nam, si lata fuisset, vel etiam promulgata, non e Balbo, quid in ea esset, Cicero quaesisset.

Decurionibus] Senatores vel coloniarum, vel municipiorum, *decuriones* vocabantur. et ut Romam ad senatum consules, ita in municipiis ad decuriones *quattuorviri*, in coloniis *dumviri* referebant. Ac nomine quidem ipso *decuriones*, decem tantum videntur: sed plures fuisse constat ex eo, quod in secunda agraria c. 35. centum nominantur.

Qui hodie haruspiciam faciunt] Pungebat bonos viros delata a Caesare haruspici Ruspinae senatoria dignitas. Haruspiciam et extispiciam professione artes esse, re vera non esse, tradit Sextus Empiricus aduersus Mathematicos c. 14.

Pompeium] Cnaeum, Magni filium: qui, ad Mundam victus, paullo post interfectus est.

Paciaeci] L. Iunii Paciaeci, Hispani hominis, Romana ciuitate donati: quod praenomen et nomen indicant. cognomen vero Hispanum fuisse, satis constat: cum hodie quoque multi in ea prouincia Paciaeci nominentur. de hoc in libro de bello Hispaniensi c. 3.

Ipsas ERN. Illi XI. esse legiones] De copiis Pompeii sic in libro de bello Hispaniensi c. 30. *Erat acies XII. aquilis constituta, quae lateribus equitatu tegebatur, cum leui armatura millibus sex. Prae-*

terea auxiliares accedebant prope alterum tantum.

Oratorem meum] Librum de perfecto Oratore, quem Caecina nominauit epist. 7. et ipse lib. 15. epist. 20.

De dicendo] De ratione dicendi. Sic locutus lib. 1. de Orat. c. 24. *Quid est ineptius, quam de dicendo dicere?*

Tantundem] Imperite nonnulli scribunt, *tantumdem*. nam Priscianus lib. 1. admonet, *in* transire in *n*, sequentibus *d, t, c, q*, ut *tamtandem, tantum tantundem, idem identidem, num nuncubi*.

Tulliae meae] Cum qua diuortium fecerat Dolabella. paullo enim post mentio fit de prima pensione ab eo exigenda: eademque de re lib. 16. epist. 24.

Partus] Ex partu Tulliam decessisse, Plutarchus auctor est. bis igitur peperit, semel ante pugnam Pharsalicam, cum in Graeciam ad Pompeium Cicero iturus esset; ut lib. 10. ad Attic. epist. vlt. iterum, cum in Hispania Caesar contra Pompeii liberos pugnaret: quod hic locus ostendit.

Primam pensionem] Triennio, tribus pensionibus, post diuortium dos reddebatur: quod tempus *annuam, bimam, trimam diem* vocabant. dotis exactionem, *annua, bimam, trima, die* celebrari vetuit Iustinianus, ut est L. vn. §. 7. C. de rei uxoriae actione. Sic et Vlpianus fragm. tit. 6. §. 8. et Pomponius locuti sunt. *uxoriae pensionis* mentio lib. 11. ad Attic. epist. 23.

Aedificia] Villae.

Domus] In Palatio lib. 5. epist. 6.

Ediscat] Aeschines: *Δεῖ παιδας τῶν ποιητῶν γυμνας μάνασθαι, ὡς ἄνδρες*